

ליקוטים נפלאים פרשת בחוקותי

"אם בחקותי תלכו" (כו, ג)

שתהיו עמלים בתורה (רש"י).

בספרי המוסר המשילו את האדם לחבית ריקה ששטה על פני המים שבתחילה קשה מאוד להחזירה לתוך המים, אולם אם מתאמצים המים חוזרים והחבית צוללת בפנים, ואז קשה להרימה. הנמשל מתאים לנו שבתחילה מאד קשה לשבת וללמוד, אולם אם אדם מחדיר לעצמו את "המים" (אין מים אלא תורה) סוף דבר כבר קשה לצאת מהם, ושום כח שבעולם אינו יכול לנתקו.

רבינו ה"חפץ חיים" היה תמיד מעודד את הבחורים לשבת וללמוד באמת וביגיעה בהזכירו דברי רש"י: "שתהיו עמלים בתורה" וצ"ל שלא כתוב שתהיו עוסקים בתורה אלא עמלים בתורה.

פעם בא אליו בחור וטען שזה לו כבר כמה שנים שהוא יושב ולומד, ועדיין לא נהיה רב או דיין או ראש ישיבה, ומשום כך כוונתו לעזוב את הישיבה.

ענה לו ה"חפץ חיים" שהקדוש ברוך הוא לא בקש משום אדם להיות דיין או ראש ישיבה, או מורה צדק, אלא בקש שנעמול בתורה, ואין חשוב לקדוש ברוך הוא כמה הספקנו בלימודינו, אלא כמה למדנו ביום בעמל וביגיעה וממילא אין לשום אדם להתעצב על הספקיו בלימוד וכו', וכבר התבטא פעם אחד הגדולים: "אין הקדוש ברוך הוא מונה הדפים אלא השעות". עמלה של תורה תלויה ברצף הלמוד, וכאשר אדם זוכה לעמול בתורה ללא הפסקות הוא הולך ומתעלה ומגיע אל המנוחה ואל הנחלה.

ואמרו חכמי המוסר שיש ללמוד מוסר מהתרגולת שצריכה לדגור על הביצה ברציפות. מפני שאם היא תדגור חמש דקות ותפסיק ועוד חמש דקות ותפסיק, בסופו של דבר לא רק שמהביצה לא יצא כלום, אלא, היא תסריח ולא תהיה ראויה לשום תשמיש.

וכן לגבי קומקום חשמלי, אם ידליק את הקומקום ויכבה ושוב ידליק ויכבה לעולם המים לא ירתחו, אולם אם ירתחו ברציפות הרי שיגיעו אל המטרה הנכונה. והנמשל: אם ישב וילמד ברציפות הרי הוא מגיע לגדולה, אולם אם חלילה הוא לומד בהפסקות לא יגיע לעולם לגדולה.

על פי זה באר הגאון רבי חיים שמואלביץ' זכר צדיק לברכה את הקושיה הגדולה על התנא האלוקי רבי עקיבא, הרי רבי עקיבא לאחר שהלך ללמוד שנים עשרה שנה, וכבר עמד להיכנס לביתו, אלא ששמע את אשתו אומרת לשכנה: "אם היה שומע לי ישב וילמד עוד י"ב שנה" מיד הלך רבי עקיבא ולמד עוד י"ב שנה, וחזר עם כ"ד אלף תלמידים. ולכאורה תמוה מדוע לא נכנס לפחות לומר לרעייתו ישר כח, ישב וישתה משהו עמה ויחזור ללימודו? אלא, שאינו דומה לימוד של עשרים וארבע שנה ברציפות לשתיים עשרה שנה ועוד שנים עשרה שנה.

הדברים הללו נוקבים ויורדים חדרי בטן, עד היכן כוחה של

התמדה ועמלה של תורה, וחובה עלינו ללכת ולהתאמץ יותר לעמול בתורה, כי היא חיינו ואורך ימינו ובה נהגה יומם ולילה. (כותנת פסים)

"אם בחקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם" (כו, ג)

כותב רבינו האור החיים הקדוש, ידוע שהמזונות והפרנסה נקראים 'חוקה' וכמו שכתוב 'לחם חוקי', ואומרת התורה הקדושה, שאם האדם רוצה לילך בחוק המזונות הקצוב לו מהקדוש ברוך הוא, כלומר לקבל בשפע ובקלות את פרנסתו, עליו לשמור ולקיים את התורה והמצוות, וכשיש חוסר בפרנסה, זה מוכיח שחסר האדם בלימוד התורה ובקיום המצוות.

וכפי שאמרו רבותינו במסכת אבות 'אם אין קמח אין תורה, אם אין תורה אין קמח', ויש לנו ללמוד מזה מוסר גדול, שאם לא ילמדו תורה אין הקדוש ברוך רוצה להשפיע 'קמח' שמרמז על פרנסה. וזה הכוונה 'אם אין קמח' אם אדם רואה שאין לו קמח ופרנסה בשפע, זה סימן ש'אין תורה' שהאדם לא לומד כמו שהוא יכול ללמוד.

לעומת זאת, מחדש רבינו הקדוש חידוש גדול, שהדבר משפיע גם להיפך לטובת האדם, אדם שאין לו קמח ופרנסה בשפע, אין עליו תביעה שילמד כל היום, ומספיק שיקבע עתים לתורה. וזה הכוונה 'אם אין תורה' אדם שאינו מסוגל ללמוד כל היום, זה סימן ש'אין קמח' שחסר לו פרנסה.

ובלשון קודשו של רבינו הקדוש: 'אין הקדוש ברוך הוא שואל [תובע ומבקש] מהאדם ללמוד תורה, עד שמכין לו פרנסתו'

"אם בחוקתי תלכו" (כו, ג)

שלא יהא הילוכך ומשאך ומתנך אלא בהם, תעשם עיקר ואל תעשם טפלה. (המדרש הגדול)

"אם בחקותי תלכו" (כו, ג)

וברש"י שתהיו עמלים בתורה.

לכאורה יש להבין מנא ליה לרש"י שהליכה בחוקות ה', הכוונה היא לימוד התורה, ולא לשאר מצוות האמורות בתורה? גם יש להקשות דהרי אמרו רז"ל 'שכר מצוה בהאי עלמא ליכא', ואם כן מדוע הבטיחה התורה שיזכו לברכה ה' בעולם הזה, 'ונתתי גשמיכם בעתם...!'

ואפשר לומר דהנה כתבו בספרים הטעם דשכר מצוה בהא עלמא ליכא, משום שאפשר שלאחר קיום המצוה יעשה עבירה ח"ו, ואמרו חז"ל 'עבירה מכבה מצוה', ונמצא שאינו ראוי לשכר המצוה, אבל לגבי עמל ולימוד התורה אמרו ז"ל 'אין עבירה מכבה תורה', נמצא שעל לימוד התורה הקדושה שייך שפיר ליתן שכר בהאי עלמא, וליכא חששא שמא יעשה עבירה ח"ו דהרי אין עבירה מכבה תורה. וזהו שכתב רש"י "אם בחקותי תלכו"

לעיי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת בחוקותי

"ונתתי משכני בתוכם ולא תגעל נפשי אתכם" (כו, יא)

מבאר רש"י, "ולא תגעל נפשי אתכם - אין רוחי קצה בכם". מקשה הרמב"ן - "ולא ידעתי מה הטעם בזה, שיאמר הקב"ה כי בשמרנו כל המצוות ובעשותנו רצונו, לא ימאס אותנו בגיעול נפשו" פירוש לכאורה הדברים תמוהים, וכי איזו מין הבטחה היא זו, שאם ננהג כראוי ונקיים את המצוות כהלכתן, הקב"ה לא יקוץ בנו ולא "תגעל נפשו" אותנו?

ואולי כוונת הפסוק היא כך, ישנו ריחוק טבעי בין בשר ודם לבין קדושת השכינה (ריחוק שאינו קשור בהכרח לעונש, אלא לעצם העובדה שבאופן טבעי בשר ודם אינו יכול להשיג השגות שבקדושה וקירבה לשכינה). הפסוק מבטיח, שעשיית המצוות וקיום רצון ה' יבטלו ריחוק טבעי זה, יסירו את המחיצות והשכינה תשרה עלינו, וזהו "לא תגעל נפשי אתכם" - לא יתקיים אותו ריחוק שישנו כאשר המצוות אינן מקוימות כראוי. והנצי"ב (בספרו "העמק דבר"), מפרש את הבטחת הפסוק כך: בזמן שישראל עושים רצונו של מקום, ישכין הקב"ה את שכינתו בינינו גם אם יש מקצת יחידים היוצאים מן הכלל ועוברים על רצונו של מקום, ולא תרחק השכינה מעם ישראל מחמת אותם יחידים. וזהו "ולא תגעל נפשי אתכם", שעל אף היחידים היוצאים מן הכלל ועוברי עבירה, לא תרחק השכינה מאיתנו.

"שבע על הטאתיכם" (כו, יח)

חכמינו זכרונם לברכה אמרו 'שלשה ספרים נפתחים בראש השנה אחד של רשעים גמורים, ואחד של צדיקים גמורים, ואחד של בינוניים, צדיקים גמורים נכתבים לאלתר לחיים, רשעים נכתבים לאלתר למיתה, בינוניים תלויים ועומדים מראש השנה ועד יום הכיפורים, זכו - נכתבין לחיים, לא זכו - נכתבין למיתה'. ושואל רבינו האור החיים הקדוש, הרי אחת ממידותיו של ה' יתברך, נקראת 'ורב חסד' שה' יתברך מטה כלפי חסד, כגון אדם שהוא בינוני במעשיו, ויש לו מצוות ועוונות באופן שווה, ה' יתברך בחסדיו, מוסיף לו מצוה אחת על המצוות, ומטה הכף כלפי המצוות, ועל ידי כך יוצא זכאי בדין, ואם כן, מדוע בינוניים שלא זכו נכתבין למיתה?

ומיישב רבינו הקדוש, שמכיון שבימים האלו הקדוש ברוך הוא מצפה שיעשו תשובה, והוא רוצה שנתקרב אליו, אז עצם הדבר שאותו אדם בינוני לא עשה תשובה, זה העוון, נמצא שיש ביד הבינוניים שלא עשו תשובה עוון נוסף, והוא המכריע לכף חובה.

"איש כי יפלא נדר" (כו, ב)

למה נאמרה פרשת ערכין מיד אחרי התוכחה? שלא יחשוב האדם אחרי ששמע את כל הקלות האימונות האלה שאין לו ערך חס ושלוש... על כן מבארת התורה מיד, כי אכן יש ערך לכל אדם. (החווה מלובלין)

שתהיו עמלים בתורה, שהרי כשהבטיחה התורה שכר בהאי עלמא, מכאן ראייה שמדובר בלימוד התורה שהרי 'אין עבירה מכבה תורה' ומים רבים לא יכלו לכבות את מצות לימוד התורה הקדושה. (דברות קודש לעלוב)

"אם בחקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם" (כו, ג)

מפרש רבינו האור החיים הקדוש, שהתפילין נקראים 'חוקה', וכפי שנאמר 'ושמרת את החוקה' הזאת למועדה מימים ימימה', וזה הפירוש אם 'בחוקותי תלכו', שיש מצוה ללכת כל היום עם התפילין שנקראים 'חוקה', אמנם רק בתנאי, שיכול ליהזר ולשמור על המצוות המיוחדות שיש בהם, שצריך ליהזר שלא יסיח דעתו מהם, וכיוצא בזה, וזה הפירוש 'ואת מצותי תשמרו' שישמרו את אותם המצוות הנוהגות בשעת הנחת התפילין. ועל ידי כך יתקיים בנו המשך הפסוק 'ועשיתם אותם' לשון תיקון, (ובן הבקר אשר עשה - ובן הבקר אשר תיקן לאכילה) שאנו מתקנים את עצמינו להשראת השכינה.

"אם בחקותי תלכו" (כו, ג)

שתהיו עמלים בתורה (רש"י). בס' וידבר משה מבאר פירש"י שתהיו עמלים בתורה. י"ל בדרך צחות, כי בעת שיש מזג אויר נאה והשמש זורחת על הארץ, מתפתים אנשים אחר יצרם ללכת ולטייל בחוצות ואין באים לבית המדרש לעסוק בתורה, ולפעמים צריך השי"ת להוריד גשמים שלא בעתם - שלא לצורך התבואה, אלא רק כדי להכניס את העם שבשדות לביהמ"ד, אבל כשתהיו עמלים בתורה, אז ונתתי גשמיכם בעתם, רק לצורך התבואה, כדי שתתן הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו.

"ואכלתם לחמכם לשובע" (כו, ה)

פירש"י: אוכל קמעה והוא מתברך במעיו. המאכל, היה אומר בעל הצמח צדק, הוא עניין גדול. אפשר לעשות מ"מאכל" - "מלאך". כשמברכים "המוציא לחם מן הארץ", הכוונה שמוציאים את הלחם מהארציות, ועושים מזה דבר רוחני, שמיימי.

"ורדפו מכם חמשה מאה ומאה מכם רבבה"

"ירדפו" (כו, ח)

וכי כך הוא החשבון? אלא אינו דומה מועטין העושין את התורה למרובין העושין את התורה (רש"י). כאשר רבים מקיימים את התורה בצוותא ובמאורגן, הרי כוחו של כל אחד מהם בהדיפת הרע הוא גדול פי כמה וכמה מאשר אילו היה יחיד, או אחד ממועטים. אותו ראובן או שמעון, אשר בהיותו אחד מחמשה היה מסוגל לרדוף אחרי עשרים, הרי בהיותו אחד ממאה כבר היה מסוגל לרדוף מאה. כוח-הרבים מגביר כמה וכמה מונים את כוחו של הפרט. (אבני אזל)

סיפורים נפלאים פרשת בחוקותי

"אם בחקותי תלכו" (כו, ג)

שתהיו עמלים בתורה. (רש"י)

בישיבת ראדן היה נהוג שהשמש היה דופק לפני התפילה להודיע לבחורים שכבר הגיע זמן התפילה.

יום אחד טעה השמש והקדים לדפוק חמש דקות לפני זמן מנחה.

החפץ חיים נחרד מעובדה זו שנגרם בטעות ביטול תורה לרבים. זמן רב לאחר אותו מקרה כאשר כבר עברו כמה שנים מאז שהשמש הלך לעולמו, שמעו יום אחד את החפץ חיים שהוא נאנח ואומר! ווי... ווי...מי יודע מה יעשה השמש בבית דין של מעלה עם אותן חמש דקות שנגרם על ידו בשוגג ביטול תורה... (לשכנו תדרשו)

"אם בחקותי תלכו ואת מצותי תשמרו

ועשיתם אותם" (כו, ג)

רבינו האור החיים הקדוש מפרש את הפסוק בכמה אופנים, שמרמו ומלמד על התנאים איך להשיג ולקנות את התורה, ורק אז, יש ערך ושכר ללימוד התורה.

א. תורה בלי יראת שמים ומצוות, אין לה שום ערך ומעלה, 'אם בחוקותי תלכו', תנאי לדבר 'ואת מצוותי תשמרו'.

ב. הלומד תורה שלא לשמה, אפילו אם אינו לומד לקנטר, אלא שלומד להתכבד על ידי התורה, אין התורה מצילתו מן החטא, ולזה צריך לזהר בשני דברים בשעת הלימוד.

"אם בחקותי תלכו" (כו, ג)

בספר "אוצר המדרשים" מסופר על רב כהנא שנפקד בבן לאחר שנים רבות. כשהיה הילד בן שלוש אמר רב כהנא לאשתו: "צריך לקחת את הילד למלמד".

אמרה האישה "אני לא יכולה בלעדי... תביא את המלמד אלינו. הוא יקבל כאן חדר ואני אבשל בשבילו, והוא יאכל וישן כאן".

הלך הרב כהנא ומצא בשוקי טבריה את רבי אליעזר זעירא, עליו מסופר שלבש שחורים כי התאבל על ירושלים. חבריו רצו לנדותו בטענה שזו גאוה, אבל לאחר שראו שהוא תלמיד חכם - עזבוהו לנפשו.

ישב רבי אליעזר ועשה ציציות.

שאל אותו רב כהנא: "יש לך אשה וילדים?"

ענה "כן".

"היכן הם?"

"אשתי זו התורה והילדים הם המצוות". ענה רבי אליעזר.

ראה רב כהנא שכך והביא אותו להיות מלמד לבנו. לימד אותו עשרים ושמונה שנה, בא לרב

כהנא ואמר לו "לימדתי את

בנך את כל התורה כולה.

סיימתי את תפקידי".

יצא הבן לשוק של טבריה

והתפעל כמה שראו עיניו,

ניגש למוכר משקים וביקש לשתות כוס מים.

ענה המוכר "בבקשה, אך קודם תשלם".

אמר הבן "אבל אין לי כסף!"

"אם אין כסף אין מים!" ענה המוכר.

אמר לו הבן "אני בנו של רב כהנא!"

ענה המוכר "ואני נכדו של יעקב אבינו... מים מקבלים רק תמורת כסף".

חשב הבן ואמר "אני יודע את כל התורה כולה!"

ענה המוכר "יופי, אך כדי לשתות צריך לשלם!"

חזר הבן הביתה ואמר שהוא יוצא "לעשות כסף" כי זה מה שהאנשים מעריכים.

נתן לו אביו יהלום גדול ואמר לו "צא מחר לשוק, ומאחר ואתה לא מבין כ"כ במסחר, תסתובב בשוק ותשאל על המחירים שיציעו לך. אל תמכור עדיין את היהלום. בערב תספר לי על ההצעות ואז נחליט למי למכור".

יצא הבן לשוק והגיע לרחוב הסנדלרים, שאל אותם "כמה אתם מציעים עבור היהלום?"

ראו הסנדלרים את היהלום והתפעלו מגודלו והציעו מאה זהובים.

משם המשיך לשוק הרצענים והציע אותו להם. הביטו הרצענים ואמרו "נשלם לך עבורו אלף זהובים!"

בשוק הטבחים הציעו לו תמורת היהלום חמשת אלפים זהובים. בסוף היום הגיע לשוק היהלומנים. היהלומנים לא ראו מימיהם

אבן כ"כ גדולה והציעו לו מיד מיליון זהובים!

חזר בערב הביתה וסיפר לאביו על סירו ותוצאותיו.

אמר לו אביו "אני לא מבין! הרי הציעו מגוון מחירים, מי באמת צודק, הסנדלרים או היהלומנים?"

"ולמה בשוק הסנדלרים הציעו לך רק מאה?"

ענה הבן "פשוט מאוד, הם לא מבינים באבנים יפות. כדי לדעת מה ערכה האמיתי של האבן, צריך ללכת למקום שבו מבינים באבנים, רק בשוק של היהלומנים".

אמרו לו רב כהנא: "ישמעו אוזניך מה שפיך מדבר. צריך ללכת למי שמבין בסחורה המדוברת, ולשמוע ממנו בכמה הוא מעריך אותה. אתה יצאת לשוק והסתובבת בין אנשים שעסוקים כל היום ב'לעשות כסף' ושמעת מהם שהם לא מעריכים את כל התורה כולה, כי הם לא מבינים בתורה.

מחר תצא איתי לשיבה שם הם יודעים להעריך סחורה זו ואז תראה כמה היא שווה בעיניהם".

(אור דניאל)

"אם בחקותי תלכו" (כו, ג)

שתהיו עמלים בתורה. (רש"י)

רבי שמואל אליעזר איידליס - המהרש"א אשר גר בפוזנא לא היה מוכר בשנותיו הראשונות כגדול בתורה, ולא עוד אלא הבריות היו מבזים

לע"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת בחוקותי

ואני גר עם בית אבי בשכונת הרבנים. השופט הקל במשפטו של הראשון ופסק לו מאסר ששה חודשים בבית הסוהר, ועוד קנס בסך מאה דינרים. ואילו לשני הגדיל את העונש ופסק לו שנה מאסר וקנס של מאתיים דינרים. הגנב השני התפלא מאוד על פסק דינו של השופט, ושאל אותו: מדוע הקלת בעונשו של הגנב הראשון, ולי החמרת ופסקת עונש כפול? השיב לו השופט: הראשון הוא גנב בן גנב, וכל חינוכו היה בין חברת הגנבים, לכן אין להאשימו כל כך, ואין להטיל עליו עונש יותר ממה שפסקתי לו. אבל אתה הלא גדלת בין ברכי חכמים ובבית אביך הצדיק והישר, ואיך הגעת ובאת להיות בחברת גנבים? לכן החמרת בעונשך.

והנמשל, כי אכן פסוק זה הוא לא דברי נחמה, אלא אדרבה דברי תוכחה, שכן הוא אומר "וזכרתי את בריתי יעקב", כלומר אזכור את אביכם יעקב אשר גדלתם על ברכיו ואשר בריתי הייתה אתו, ולא עוד אלא "ואף את בריתי יצחק", אבי אביכם, "ואף את בריתי אברהם אזכור", ותראו עד כמה יקר הוא הגזע אשר צמחתם ממנו. זאת ועוד "והארץ אזכור", שחטאתם נגד הארץ הנבחרת, מגיע לכם עונש של "והארץ תיעזב מהם". וממילא פסוק זה נכתב דרך תוכחה, איך עזבו את אבותיהם הקדושים וירדו מטה מטה. (אהל יעקב לוקט מלבוש יוסף)

"וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור" (כו, מב)

יש להבין, מדוע הכתוב אינו מונה את שלושת האבות כסדרם: אברהם יצחק ויעקב?

ויש לומר כי כך אמר הקדוש ברוך הוא: כדאי הוא יעקב הקטן לכך, ואם אינו כדאי - הרי יצחק עמו, ואם אינו כדאי - הרי אברהם עמו שהוא כדאי (רש"י).

ועוד ניתן לבאר על פי משל: נכנס אדם לחנות וביקש לקנות קילו אגוזים. לאחר ששילם למוכר ביקש הקונה שיוסיפו לו במתנה שנים שלושה אגוזים, והסכים לכך המוכר. והנה נער אחד שהיה ניצב שם וראה שהמוכר נתן לו בחינם כמה אגוזים, ביקש שיתן לו גם במתנה כמה אגוזים כשם שנתן לקונה.

אמר לו המוכר: הקונה שקנה ממני כמות של אגוזים הוספתי לו כמה אגוזים במתנה, אבל אתה שלא קנית מאומה, איך תבקש ממני תוספת אם אין את העיקר?

והנמשל, אם הקדוש ברוך הוא היה זוכר לפי הסדר: "וזכרתי את בריתי אברהם ואף את בריתי יצחק וכו'", היו באים גם בני ישמעאל ועשו, והיו מבקשים שהקדוש ברוך הוא יזכור להם ברית אברהם ויצחק כיון שאברהם הוא אבי ישמעאל, ויצחק הוא אבי עשו, לכן אמר קודם "וזכרתי את בריתי יעקב", ורק אחר כך הוסיף "ואף את בריתי יצחק" וגו', וכיון שבני ישמעאל ועשו אין להם כל זכות לגבי יעקב, אינם זכאים גם לדרוש "תוספת זכות" לגבי אברהם ויצחק. (אהל יעקב)

אותו כיון שגידל את שערות ראשו, ובשל שערותיו הארוכות חשבוהו אנשי עירו לתימהוני.

המהרש"א ניתק עצמו מטרדות היום יום ודאגות הפרנסה לא העסיקוהו כלל אלא כל מעיניו היו נתונים רק בעולמה של תורה, הוא ניתק עצמו מהבלי העולם הזה והעפיל במעלות התורה.

ומדוע אם כן צדיק כה גדול החליט לגדל שערותיו? - סיבה זו ידעה אשתו ושמרה אותה בסוד. כיון ששקידתו של המהרש"א בתורה לא ידעה גבול, הוא רצה להפיג מעיניו את השינה, כאשר היה יושב וכותב את פרושו על כל הש"ס בלילות, היה קושר את שערותיו לחבל שקצהו קשור בתקרה ואם השינה תגבר עליו ותאיים להרדימו, וראשו יישמט חלילה על השולחן, מיד יימשכו שערותיו והוא יתעורר, בדרך זו לא יוכל להירדם בשעת תלמודו. כל זה עשה בינו ובין עצמו כדי שלא ישן לילה שלם עד שגמר את פרושו על כל הש"ס. רק בימים היה ישן כשלוש שעות.

אט אט נתגלתה גאונותו ותלמידים רבים נקבצו אליו ובקשו ללמוד תורה מפיו ואכן הוא העמיד תלמידים רבים אשר הדליק בהם תשוקה מופלאה לאהבת תורה. (613 סיפורים תרי"ג מצוות)

"אם בחקותי תלכו" (כו, ג)

שתהיו עמלים בתורה. (רש"י)

פעם בא הרב מחרקוב לארצות הברית ונפגש עם רב שהתגורר שם. התפתחה שיחה ביניהם על שנים עברו, שבמהלכה שאל אחד את השני היכן למד בבחרות.

אמר הרב מחרקוב: אני למדתי בוואלוז'ין...

ענה בן שיחו: גם אני למדתי בוואלוז'ין...

עתה קלחו כבר במהירות השאלות ההדדיות, ומכל מה שדיברו ביניהם התברר, כי לא רק ששניהם למדו באותה ישיבה, אלא למדו בה ביחד באותן השנים, ולא זו בלבד - אלא ששניהם ישבו על אותו הספסל, אבל לא הכירו זה את זה!...

כזו הייתה ישיבת וואלוז'ין. תלמידים היו באים, מתיישבים ומשתקעים בלימוד התורה, ושום דבר אחר לא תפס מקום אצלם!

"וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור" (כו, מב)

יש להבין איך נכנס פסוק זה באמצע התוכחה, והרי פסוק זה נראה כנחמה?

והעניין יובן על פי משל: שני גנבים נתפסו בשעת גניבה, וכאשר הביאו אותם לפני השופט, התחיל לשאול ולחקור אותם מאיזה עיר הם, מאיזה משפחה הם באים ומי אביו של כל אחד? ענה הגנב הראשון: אבי הוא פלוני וכעת הוא נמצא בבית הסוהר, בגלל שנתפס על עוון גניבה. אחר כך הביאו את הגנב השני, שאל אותו השופט: בן מי אתה? השיב הגנב: אבי הוא רב בעיר הגדולה ואני לומד אצל חכם פלוני.

ל"ג בעומר תשע"ט

ר' שמעון נמצא בגמרא

פעם ביקש בחור רשות מה'בית ישראל' זיע"א לנסוע למירון, והשיב לו 'הרי יש לך את רבי שמעון בגמרא'.

עפר מירון

חסיד וויזניצא תושב צפת עלה בל"ג בעומר לציון התנא האלוקי רשב"י במירון. בשהותו במקום הקדוש גברו געגועיו לרבו, לבו התחמם בקרבו, ובו במקום החליט לנסוע אל רבו ה'צמח צדיק' לוויזניצא, על חג השבועות הקרב ובא. החלטתו היתה נחושה כל כך, עד שמפני החשש שמא יעכבוהו בביתו החליט לא לחזור לביתו לצפת, אלא לנסוע מיד ממירון לחיפה ומשם באניה לוויזניצא, ואת ההודעה על נסיעתו ושלח מחיפה. כמנהג יהודי הישוב הישן לבש גם הוא בל"ג בעומר בגדי שבת, כך שהסטריימל והקפטן היה עמו, והיה לו את הטלית ותפילין ומעיל פשוט שאותו לבש בדרך למירון. באותה שנה היה במירון שטפון גדול, וכל דרכי העפר שהובילו מהציון הק' הפכו להיות בוץ טובעניית שלא איפשרה ללכת עליהם. החסיד מצא עצה גם למכשול זה, הוא פשט את הקפטן, לבש את המעיל, והחליק במורד ההר כשהוא ישוב על שולי מעילו. כשהגיע לתחתית ההר צרר את המעיל הספוג בבוץ, לבש את הקפטן, המשיך לחיפה, ומשם לאחר הפלגה ארוכה ומיגעת ודרך ארוכה ביבשה הגיע לשלום למחוז חפצו וויזניצא. כשנכנס לתת שלום לה'צמח צדיק', שמח לקראתו, ושאלו, האם הבאת לי משהו מארץ ישראל. בוש ונכלם עמד החסיד והתנצל שנסיעתו היתה כפזוזה ושלא הספיק להביא עמו דבר. שום דבר לא הבאת מארץ ישראל חזר ה'צמח' ושאל. התנצל החסיד שוב, ומתוך גמגום מה של בוש שסיפר שאין לו מאומה בלתי אם גוויתו והמלבושים שעליו, זולת זה הביא עמו רק מעיל נוסף המלא בבוץ ממירון. כששמע זאת ה'צמח צדיק' ביקשו לתת לו את המעיל, נטלו שיפשפשו וניערו היטב מן הבוץ שהפך להיות יבש ופריך. לאחר מכן טרח ה'צמח צדיק' בגופו לאסוף את כל גרגירי העפר לתוך מטפחת נקיה וצחורה, התרומם ואמר בהתרגשות, באף מתנה לא יכולת להנות אותי כמו במתנה זו. 'אדמות קודש מקרתא קדישא מירון, ערכה לא יסולא בפז'.

(אבן שתייה)

נסיעה למירון

אמר הרה"ק בעל השפע חיים מצאנו זי"ע בגודל קדושת היום והטעם שמרבים כלל ישראל לנסוע לאתרא קדישא מירון ביומא הדילולא: איתא בגמרא שבת (לג:) שכאשר יצאו רשב"י ורבי אלעזר בנו מהמערה, ראו אנשים שחורשים וזורעים את שדותיהם, אמרו: מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה! וכל מקום שנתנו בו עיניהם מיד נשרפו יצתה בת קול ואמרה להם: להחריב את עולמי יצאתם חזירו למערתכם! הלכו וחזרו למערה וישבו שם עוד י"ב חודש, וכשיצאו, כל מקום שהיה מסתכל רבי אלעזר

מיד היה שורפו והיה רבי שמעון בא מיד ומרפאו וזאת צריכים לדעת, שבוודאי רבי אלעזר ורבי שמעון לא שרפו בתחילה יהודים טובים וכשרים ח"ו, ומן המוכרח שהיו אלו אנשים פחותים ושפלים, אך לאחר שהיה רשב"י במערה עוד י"ב חודש נתעלה למדריגה כזאת שגם אלו החוטאים והפושעים אינם ראויים לעונש, והמליץ עליהם זכות להשפיע עליהם כל טוב, כי אפילו אם חטא איש זה, מכל מקום אולי עוד יחזור בתשובה ואולי יצא ממנו בנים טובים, ומוטב שימחול לו השי"ת ויניחהו לחיות. זו היתה מידתו של רבי שמעון בר יוחאי להביט בעין טובה על כל אחד ולהשפיע עליו כל טוב.

מירון של ל"ג בעומר

חסיד בעלזא היה בתל אביב, גאון אדיר שהתהלך בצידי דרכים, ושמו ר' שמחה מונד זצ"ל, כל ימיו היה ר' שמחה טורח לעלות מירונה בל"ג בעומר. אף בהיותו ישיש מופלג, עושה היה את הדרך הארוכה על כל המאמץ הכרוך בכך. עוד ראוהו במירון בל"ג בעומר אף כאשר עבר את גילו התשעים. מרגלא בפומיה אימרה מתוקה. יודעים אתם את ההבדל בין מירון של שאר ימות השנה למירון של ל"ג בעומר, הבה ואומר לכם, כאשר הגביר יושב בביתו ואדם נצרך בא להתדפק על דלתו הרי שהגביר יושב ומברר על פרטי הבקשה, ואז אם נשאה חן בעיניו, מעניק את נתינתו המסוימת. אולם, כאשר גביר זה עורך חתונה לבנו, אז שופעות הנתינות לכל עבר, מחלק הוא לכל מבקש, אינו שואל שאלות. גדולה שמחתו, ועז רצונו שכל סובביו ישמחו עמו. בליל חתונה אין שואלים שאלות, כולם מקבלים. 'אז מפרעגט קשיא'ס איז ביטער' (כשמקשים קושיות זה מר). היה רבי שמחה מסיים, 'כששואלים ומבררים אין זה טוב, לא תמיד האדם ראוי, אך בלילה זה, של ההילולא הגדולה שעורך רבי שמעון במירון, לא שואלים שאלות, הכל ראויים, כולם מקבלים ושואבים בששון ממעיני הישועה. (נפלאותיו לבני אדם)

גוט שבת

הרה"ק ר' אברהם וויינברג זיע"א מסלאנים, כשהיה על הציון הק' של רשב"י במירון, אמר 'שבתא טבא', כלומר, שאף בקדושת המקום נשפע בחינת שבת מכוחו דרשב"י דאיקרי שבת. (בית אברהם)

ציון המצויינת

כאשר שהה פעם בעל "מקור ברוך" זי"ע מסערט ויזניץ במירון בחודשי הקיץ למנוחה, עלה יום אחד לציונו הקדוש של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי. הדרך העולה הייתה בשעתו זרועה באבנים וסלעים לרוב. פנה רבנו זי"ע למלווהו באמרו: רואה הנך את כל האבנים האלו, יהודים שבורים ורצוצים מגיעים לכאן, כאשר לכל אחד ישנה אבן הרובצת על ליבו. אולם כאשר באים

ל"ג בעומר תשע"ט

כל אלה מה היתה דעתו בזה? והשיב לו רבינו, כמדומני שאם החת"ס היה שם במירון וראה את ההילולא כמו עיניו לא היה מתנגד כ"כ לזה. וגם אמר שמה שהרבה צדיקים בחו"ל התנגדו לחגוג את ל"ג בעומר כמו יו"ט, מחמת שמעולם לא היו במירון ע"כ לא הרגישו בנפשם גודל השמחה שנשפע ביום זה, ובוודאי שאלו שזכו להיות שם לא התנגדו כ"כ על זה.

אמר הרה"ק מקרלין זצ"ל כשחזר ממירון, נאכן צוריק קומען פון מירון האט מען שוין נישט וואס צו רעדן און בעטן, און אויב איינעם פעלט נאך עפעס, איז דאס א סימן אז ער איז אין מירון נישט געווען {אחרי שחוזרים ממירון אין כבר מה לדבר ולבקש ואם למישהו עדיין חסר משהו, הרי זה סימן שהוא לא היה במירון}.
(ברכת אהרן)

שמענו מה שמעיד רבי עובדיה מברטנורא לפני כחמש מאות שנים: "הרבה עקרות נפקדו, וחולים נתרפאו בנדר ונדבה שהתנדבו למקום ההוא".

השל"ה הקדוש, שעלה לארץ ישראל בשנת שפ"ב, כותב: "על קבר רשב"י לומדים הזוהר באימה וביראה ובדביקות גדולה, כי כמה ניסים ארעו שם".

פעם בא איש אחד עם בתו לקבל ברכתו של האדמו"ר מטשורטקוב, רבי ישראל פרידמן זצ"ל, בתו, שהגיעה לפרקה, סבלה מעיוות בפניה. הם נכנסו ובכו לפניו. גם הוא בכה ואמר לאבי הנערה: "מה ביכולתי לעשות". בסוף הם יצאו מבית האדמו"ר והתחילו ללכת לדרכם. לפתע, פתח רבי ישראל את דלת ביתו וקרא להם לחזור אליו. "נזכרתי עתה", הסביר האדמו"ר, "שיש לי שמן זית ששלחו לי מההדלקה במירון שהשתמשו בל"ג בעומר. קח את השמן המסוגל הזה ותמשח אותו לבתך, והקב"ה יעזור". כך עשה ולאט לאט נתרפאה. האדמו"ר מטשורטקוב היה רגיל לספר נס זה בכל שנה בל"ג בעומר, בזכות רשב"י.

בימי שהותו של רבינו כ"ק אדמו"ר ה"לב שמחה" מגור זצ"ל בטבריה, הגיע אליו יהודי מתושבי המקום, אשר זה לו שנים רבות מנשואיו, וביקש להתברך בבנים. רבינו הורה לאיש שיעלה מירונה אל ציונו של התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי, ויתפלל שם על מבוקשו. הלה נסע מיד אל הציון, שפך שם את שיח לבו, ולשנה הבאה נושע.
(מפי ר' יצחק שלסר).

כתב הבן איש חי כי בשעה שיוצא מהציון ונפרד מהצדיק יעשה תנועה בידו לכיון ציון הצדיק כאדם שנפטר מרבו: שלום רב על משכבו, מה יפיו ומה טובו, דובר אמת בלבבו, אדוננו בר יוחאי.

אל התנא האלוקי רשב"י, ושופכים על ציונו שיח בתפילה ובתחנונים, יורדת האבן מהלב ומתגלגלת החוצה, לכן יש כאן כל כך הרבה אבנים בדרך העולה לציונו הקדוש.
(נועם הברכה ח"א עמ' קעב)

למירון צריך הכנה מיוחדת

פעם כאשר עבר כ"ק האדמו"ר בעל ה"אמרי אמת" מגור זצ"ל בדרכו ליד מירון, אמרו משמשי בקודש שלא רחוק מכאן זה ציון הרשב"י במירון, וכיוונו לרמז בזה שאפשר ליסוע לשם. השיב להם ה"אמרי אמת" "מירון דארף האבען א ספעצילע הכנה" (מירון צריכה הכנה מיוחדת).

אמונה פשוטה

פעם ישב הרה"ק בעל "אמרי חיים" זצ"ל מויז'ניץ יחד עם אחיו אהובו הרה"ק בעל "מקור ברוך" זצ"ל מסערט ויז'ניץ -בליל ל"ג בעומר במירון בדירה אחת, והביטו זמן רב איך יהודים עולים לציון התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי, ולא דיברו זה עם זה מאומה. לפנות בוקר אמר הרה"ק בעל "אמרי חיים" זצ"ל לאחיו הרה"ק בעל "מקור ברוך" זצ"ל: "ראה נא מהו הפירוש 'אמונה פשוטה', אנשים לא רואים ולא מבינים כלום, ובכל זאת באים ממרחקים להשתטח אצל ציונו של הרשב"י...".
(אור חיינו עמ' שיט)

הדליקו את הנר

מעשה שהיה בבית הכנסת הגדול בלבוב, שהדליק השמש הרבה נרות ביום ל"ג בעומר לכבוד התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי, כמו שאנחנו עושים היום בכל תפוצות ישראל. והנה הגבאי של בית הכנסת בא לשם, וראה את השמש מרבה בהדלקת הנרות, וקצף עליו מאוד, ויאמר למה תרבה בהוצאות יתירות, הלא הוא ככל המון התנאים הקדושים ואין אנו מדליקים מאומה ביומא דהילולא שלהם, ונתן צו לכבות את הנרות, וכן עשו מיראתם אותו. והנה לא עברו ימים רבים, והגבאי הלז נחלה ולא הוציא שנתו רח"ל, ומיום ההוא מנהג בית הכנסת שם להרבות בנרות יותר, לכבוד התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי ז"ע.
(סיפורי אנשי שם)

התבטאות מעניינת אנו מוצאים בזמירות דברי יואל, (סימן שסד אות ג). מבעל ה"דברי יואל" מסאטמר זצ"ל, לאחר ביקורו במירון וכה אמר: "פעסער אהבה טרערן, זענען דארט פארגאסן געווארן" (חביות של דמעות אהבה, נשכחו שם). והמשיך לספר גם מאנשי תימן בארה"ק מה גדלה חביבותם לעלות למירון בל"ג בעומר, עד כדי כך שהיו מתחילים לילך למירון עוד באמצע החורף עם בני משפחתם, וחגגו את חג הפסח באמצע הדרך. והמשיך רבינו לדבר מגודל ההתרגשות בהילולא במירון, ושאל רב אחד מהנוכחים את רבינו, אם החת"ס היה במירון וראה את